

Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ukraina Ministrite Kabineti vaheline tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise koostöö

LEPING

EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS (Euratom), edaspidi "ühendus", ja

UKRAINA MINISTRITE KABINET,

edaspidi vastavalt vajadusele "lepinguosaline" või "lepinguosalisel",

PIDADES MEELES, et 1. märtsil 1998. aastal jõustunud Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Ukraina vahelises partnerlus- ja koostöölepingus (edaspidi "partnerlus- ja koostööleping") on sätestatud, et lepinguosalisel teevad tsiviilotstarbelise tuumaenergia sektoris koostööd lepinguosalisel vahel sõlmitavate erilepingute kohaselt,

ARVESTADES, et kõik ühenduse liikmesriigid ja Ukraina on tuumareleva leviku tõkestamise lepingu (edaspidi "tõkestamisleping") osalisel,

ARVESTADES, et ühendus, selle liikmesriigid ja Ukraina soovivad tagada, et tuumaenergiaalased uuringud, tuumaenergiaalane arendustöö ja tuumaenergia rahumeelne kasutamine on kooskõlas tõkestamislepingu eesmärkidega,

ARVESTADES, et ühenduses kohaldatakse kaitsemeetmeid nii Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (edaspidi "Euratomy asutamisleping") 7. peatüki kui ka ühenduse, selle liikmesriikide ja Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri (edaspidi "IAEA") vahel sõlmitud kaitsemeetmete lepingute alusel,

ARVESTADES, et Ukrainas kohaldatakse tuumaalaseid kaitsemeetmeid kooskõlas Ukraina ja IAEA vahel sõlmitud lepinguga kaitsemeetmete kohaldamise kohta seoses tuumareleva leviku tõkestamise lepinguga,

ARVESTADES, et ühendus, selle liikmesriigid ja Ukraina kinnitavad veel kord, et toetavad IAEAd ja selle tugevdatud kaitsemeetmete süsteemi,

ARVESTADES, et lepinguosalisel koostöö aluseid tsiviilotstarbelise tuumaenergia sektoris on asjakohane tugevdada raamlepinguga,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) *tuumamaterjal* – lähtematerjal või lõhustuv erimaterjal Rahvusvahelise Tuumaenergiaagentuuri põhikirja XX artiklis määratletud tähenduses;

b) *ühendus* –

i) Euratomy asutamislepinguga loodud juriidiline isik, kes on käesoleva lepingu osaline, ning

ii) territoorium, mille suhtes kohaldatakse Euratomy asutamislepingut;

c) *lepinguosalisel asjaomased asutused* –

i) ühenduse puhul Euroopa Komisjon,

ii) Ukraina puhul Ukraina Kütuse- ja Energeetikaministeerium,

või muu asutus, millest asjaomane lepinguosaline võib igal ajal teisele lepinguosalisele teatada.

Artikkel 2

Eesmärk

Käesoleva lepingu eesmärk on näha ette raamistik lepinguosaliste tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitleva koostöö jaoks, et tugevdada ühenduse ja Ukraina vahelist üldist koostöösuhet vastastikuse kasu ja vastastikuse põhimõtte alusel, ilma et see piiraks lepinguosaliste asjaomaseid pädevusi.

Artikkel 3

Koostöö ulatus

1. Lepinguosalisel võivad teha tuumaenergia rahuotstarbelise kasutamise nimel koostööd käesoleva lepingu artiklites 4–8 sätestatud viisidel järgmistes valdkondades:

- a) tuumaohutus (artikkel 4);
- b) juhitav tuumasüntees (artikkel 5);
- c) tuumaenergiaalane uurimis- ja arendustegevus muudes valdkondades kui need, mis on sätestatud eespool punktides a ja b (artikkel 6);
- d) rahvusvaheline vedu, kauplemine tuumamaterjalidega ning tuumakütusetsükliga seotud teenuste pakkumine (artikkel 7);
- e) tuumamaterjali salakaubaveo tõkestamine (artikkel 8);
- f) muud vastastikust huvi pakkuvad valdkonnad.

2. Käesolevas artiklis osutatud osalistevaheline koostöö võib toimuda ka ühenduse ja Ukraina territooriumil asutatud isikute ja ettevõtete vahel.

Artikkel 4

Tuumaohutus

Tuumaohutusealast koostööd tehakse kooskõlas Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ukraina Ministrite Kabineti vahelise tuumaohutust käsitleva koostöölepinguga, mis jõustus 13. novembril 2002.

Artikkel 5

Juhitav tuumasüntees

Juhitava tuumasünteesi alane koostöö toimub kooskõlas Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ukraina Ministrite Kabineti vahelise juhitavat termotuumasünteesi käsitleva koostöölepinguga, mis jõustus 13. novembril 2002.

Artikkel 6

Muud tuumaenergiaalase uurimis- ja arendustegevuse valdkonnad

1. Koostöö hõlmab ka muid kui käesoleva lepingu artiklites 4 ja 5 sätestatud tuumaenergiaalase uurimis- ja arendustegevuse valdkondi, mis pakuvad lepinguosalistele vastastikust huvi ning milles lepinguosalisel on omavahel kokku leppinud, kuivõrd need tegevused on hõlmatud lepinguosaliste vastavate uurimis- ja arendustegevustega.

2. Ühenduse osas võib koostöö hõlmata eelkõige järgmisi valdkondi:

- a) tuumaenergia rakendused meditsiinis ja tööstuses, sealhulgas elektrienergia tootmine;
- b) tuumaenergia mõju keskkonnale;
- c) partnerlus- ja koostöölepingu artikli 62 lõikes 2 piiritletud koostöövaldkonnad tsiviilotstarbelise tuumaenergia sektoris, kui neid on võimalik rakendada Euratomi asutamislepingu alusel.

3. Koostööd tehakse eelkõige järgmisel viisil:

- tehnilise teabe vahetus aruannete, visiitide, seminaride, tehnikaalaste nõupidamiste jne abil,
- töötajate vahetus kummagi poole asjaomaste laboratooriumide ja/või asutuste vahel, sealhulgas väljaõppeks,
- proovide, materjalide, vahendite ja seadmete vahetamine katsete tegemise eesmärgil,
- tasakaalustatud osalemine ühisuuringutes ja -tegevuses.

4. Koostöö ulatus ja tingimused konkreetsete projektide jaoks sätestatakse vajalikus ulatuses rakendusmeetmetes, milles lepinguosaliste pädevad asutused osalevad vastavalt oma asjakohastele õigusnormidele ja eeskirjadele.

5. Sellised rakenduskokkulepped võivad muu hulgas hõlmata finantsäätteid, juhtimisülesannete määramist ning üksikasjalikke sätteid teabe levitamise ja intellektuaalomandi õiguste kohta.

6. Koostöö tulemusena tekkinud kulud kannab need tekitanud lepinguosaline, kui lepinguosalisel ei ole kokku leppinud teisiti.

Artikkel 7

Rahvusvaheline vedu, tuumamaterjaliga kauplemine ning asjaomaste teenuste pakkumine

1. Lepinguosaliste vahel otse või kolmanda riigi kaudu veetava tuumamaterjali suhtes kohaldatakse käesolevat lepingut sellest hetkest alates, kui see jõuab vastuvõtva lepinguosalise jurisdiktsiooni alla kuuluvale territooriumile, tingimusel et tarniv lepinguosaline on vastuvõtvale lepinguosalisele sellest kirjalikult teatanud enne vedu või selle ajal (lepinguosaliste asjaomaste asutuste halduskokkulepped kirjeldatud korras).

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud tuumamaterjali suhtes kohaldatakse käesoleva lepingu sätteid kuni

— kooskõlas käesoleva artikli lõike 6 punktis b osutatud asjaomase lepingu tuumaenergiaalaste kaitsemeetmete lõpetamise sätetega tehakse kindlaks, et tuumamaterjal ei ole enam kasutatav kaitsemeetmete seisukohast olulisel tuumaenergia saamisel viisil või seda ei saa enam regenereerida,

— tuumamaterjal on veetud vastuvõtva lepinguosalise jurisdiktsioonis olevalt territooriumilt välja kooskõlas käesoleva artikli lõike 6 punktiga e või

— lepinguosalisel lepivad kokku, et tuumamaterjali suhtes ei peaks käesolevat lepingut enam kohaldama.

3. Koostöö raames korraldatakse tuumamaterjali vedu vastavalt lepinguosaliste ja Euroopa Liidu liikmesriikide tuumaenergia rahuotstarbelist kasutamist käsitlevatele rahvusvahelistele ja mitmepoolsetele kohustustele, mis on loetletud käesoleva artikli lõikes 6.

4. Lepinguosaliste omavahelises tuumamaterjalidega kauplemises ja vastavate teenuste pakkumises kasutatakse turuhindu.

5. Lepinguosalisel püüavad vältida konfliktolukordi, mis nõuavad nendevahelises tuumamaterjalidega kauplemises äriala-seid kaitsemeetmeid. Kui vastastikusel tuumamaterjalidega kauplemises peaks sellest olenemata esinema probleeme, mis

võiksid tõsiselt ohustada ühenduse ja Ukraina tuumatööstuse, sealhulgas uraanikaevandamise elujõulisust, võivad lepinguosalisel taotleda konsultatsioonide pidamist, mis toimuvad sihtkomitee raames niipea kui võimalik.

Kui konsultatsioonide käigus ei ole neile probleemidele võimalik leida mõlemat poolt rahuldavat lahendust, võib konsultatsioone taotlenud lepinguosaline võtta probleemide lahendamiseks või probleemide mõju leevendamiseks asjakohaseid ärilisi kaitsemeetmeid kooskõlas oma riiklike õigusaktide ning asjakohaste rahvusvahelise õiguse põhimõtetega.

Käesoleva lõike esimese ja teise sätte rakendamine ei piira Euratomis asutamislepingu ega sellel põhineva teise seadusandluse kohaldamist.

6. Tuumamaterjali veo suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:

a) tuumamaterjali kasutatakse rahuotstarbeliselt, mitte tuumalõhkeseadmete tootmiseks või selliste seadmete tootmiseks vajalikuks uurimis- või arendustegevuseks;

b) tuumamaterjali suhtes kohaldatakse:

i) ühenduses Euratomis kaitsemeetmeid kooskõlas Euratomis asutamislepinguga ning IAEA kaitsemeetmeid kooskõlas järgmiste kaitsemeetmete lepingutega, kuivõrd need on asjakohased ning võttes arvesse nende võimalikku muutmist ja asendamist, kuni tagatakse tõkestamislepinguga nõutav reguleerimisala:

— ühenduse tuumarelvavabade liikmesriikide, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 21. veebruaril 1977 (avaldamisviide INFCIRC/193),

— Prantsusmaa, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 12. septembril 1981 (avaldamisviide INFCIRC/290),

— Ühendkuningriigi, Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vaheline leping, mis jõustus 14. augustil 1978 (avaldamisviide INFCIRC/263),

lepinguid on täiendatud lisaprotokollidega, mis sõlmiti 22. septembril 1998 dokumendi INFCIRC/540 alusel (tugevdatud kaitsemeetmete süsteem, II osa);

- ii) Ukrainas IAEA kaitsemeetmeid kooskõlas Ukraina ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri vahel sõlmitud lepinguga kaitsemeetmete kohaldamise kohta seoses tuumarelvade leviku tõkestamise lepinguga, mis jõustus 22. jaanuaril 1998 (avaldamisviide INFCIRC/508); lepingut on täiendatud lisaprotokolliga, mis sõlmiti 15. augustil 2000 dokumendi INFCIRC/540 alusel (tugevdatud kaitsemeetmete süsteem, II osa), kui see kehtib;
- c) kui ühenduses või Ukrainas peatatakse või lõpetatakse mingil põhjusel mõne käesoleva lõike punktis b osutatud IAEAga sõlmitud lepingu kohaldamine, sõlmib asjaomane lepinguosaline IAEAga lepingu, milles sätestatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva lõike punkti b alapunktis i või ii osutatud kaitsemeetmete lepingus, või kui see ei ole võimalik,

kohaldab ühendus, niivõrd kui see ühendust puudutab, Euratomi kaitsemeetmete süsteemil põhinevaid kaitsemeetmeid, mis tagavad samasuguse tõhususe ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva lõike punkti b alapunktis i osutatud kaitsemeetmete lepingutes, või kui see ei ole võimalik,

lepivad lepinguosalised kokku menetluses selliste kaitsemeetmete kohaldamiseks, millega tagatakse samasugune tõhusus ja kohaldamisala, nagu on ette nähtud käesoleva lõike punkti b alapunktis i või ii osutatud kaitsemeetmete lepingutes;

- d) kohaldatakse füüsilise kaitse meetmeid tasemetel, mis vastavad vähemalt IAEA dokumendis INFCIRC/254/Rev.5/1. osa (tuumamaterjali transpordi suunised) lisas C sätestatud kriteeriumidele, võttes arvesse selle võimalikku muutmist; lisaks sellele dokumendile viitavad ühenduse liikmesriigid, vajaduse korral Euroopa Komisjon ja Ukraina, füüsilise kaitse meetmete kohaldamisel soovitudele, mis on sätestatud IAEA tuumamaterjali ja tuumarajatiste füüsilist kaitset käsitlevas dokumendis INFCIRC/225/Rev.4, parandatud (tuumamaterjali füüsiline kaitse), võttes arvesse selle võimalikku muutmist. Rahvusvahelise transpordi suhtes kohaldatakse tuumamaterjali füüsilise kaitse rahvusvahelise konventsiooni sätteid (IAEA dokument INFCIRC/274/Rev.1), võttes arvesse selle võimalikku muutmist, ning IAEA radioaktiivsete ainete ohutu veo eeskirju (IAEA ohutusstandardite seeria n. ST-1), võttes arvesse nende võimalikku muutmist;
- e) käesoleva artikli reguleerimisalasse kuuluvate materjalide edasiviimine väljapoole lepinguosaliste jurisdiktsiooni on lubatud ainult ühenduse liikmesriikide ja Ukraina poolt võetud kohustuste raames tuumamaterjali tarnivate riikide grupi ehk tuumarajatisriikide grupi piires. Eelkõige kohaldatakse käesoleva artikli reguleerimisalasse kuuluvate materjalide edasiviimisel tuumamaterjali transpordi suuniseid, nagu

on sätestatud IAEA dokumendis INFCIRC/254/Rev.5/1. osa, võttes arvesse selle võimalikku muutmist.

7. Lepinguosalised hõlbustavad omavahelist või nende territooriumil asutatud isikute või ettevõtete vahelist tuumamaterjalide kaubandust, lähtudes tootjate, tuumakütusetsükli tööstuse, elektrijaamade ja tarbijate vastastikustest huvidest.

Tegevuslubasid, sealhulgas ekspordi- ja impordilitsentse ning kolmandatele isikutele antud tegevuslubasid või nõusolekuid, mis on seotud kaubanduse, tööstusliku tegevuse või tuumamaterjali veoga lepinguosaliste territooriumil, ei kasutata kaubanduse piiramiseks või lepinguosaliste tuumaenergia rahuotstarbelisest kasutusest nii rahvusvaheliselt kui ka riigisiselt tulenevate äriliste huvide takistamiseks. Asjaomane asutus käsitleb selliste tegevuslubade taotlusi võimalikult kiiresti pärast nende saamist, tekitamata seejuures põhjendamatuid kulusid. Käesolevast sättest kinnipidamise tagamiseks tuleb vastu võtta asjakohased haldusnormid.

Käesoleva lepingu sätteid ei kasutata tuumamaterjali vaba liikumise takistamiseks ühenduse territooriumil.

8. Olenemata käesoleva lepingu võimalikust peatamisest või lõpetamisest mingil põhjusel, kohaldatakse käesoleva artikli lõike 6 punkte a ja b jätkuvalt seni, kuni lepinguosaliste jurisdiktsioonis oleval territooriumil on nende sätete reguleerimisalasse kuuluvat tuumamaterjali või kuni tehakse käesoleva artikli lõike 2 kohane otsus.

Artikkel 8

Tuumamaterjali salakaubaveo tõkestamine

Koostöö tuumamaterjali salakaubaveo tõkestamisel hõlmab tuumamaterjali kontrolli meetmete ja tehnoloogiate edendamist.

Artikkel 9

Muud vastastikust huvi pakkuvad valdkonnad

1. Lepinguosalised võivad oma vastavate pädevuste raames leppida tuumaenergia valdkonnas kokku muudes koostöötegevustes.

2. Ühenduse tegevused peavad olema hõlmatud asjaomaste tegevusprogrammidega ja vastama nende jaoks sätestatud tingimustele, näiteks tuumamaterjali ohutu transpordi, kaitsemeetmete või tuumarajatiste ohutuse teatud aspektide edendamiseks tehtava tööstuskoostöö valdkonnas.

3. Käesoleva lepingu artikli 6 lõiked 4, 5 ja 6 on võrdselt kohaldatavad.

Artikkel 10

Kohaldatav õigus

Käesoleva lepingu alusel tehtav koostöö on kooskõlas ühenduses ja Ukrainas kohaldatavate õigusnormidega ning lepinguosaliste poolt sõlmitud rahvusvaheliste kokkulepetega. Ühenduse puhul hõlmab kohaldatav õigus Euratomi asutamislepingut ning sellel põhinevaid teiseid õigusakte.

Artikkel 11

Intellektuaalomand

Käesoleva lepinguga hõlmatud koostöötegevusega seotud teavet ja intellektuaalomandi õigusi, patente ja autoriõigusi kasutatakse ja levitatakse vastavalt käesoleva lepingu artiklites 4 ja 5 osutatud Euroopa Aatomienergiaühenduse ja Ukraina Ministrite Kabineti vaheliste tuumaohutust ja juhitavat tuumasünteesi käsitlevate koostöölepingute lisadele.

Artikkel 12

Konsultatsioonid ja vahetuskohus

1. Lepinguosalised peavad partnerlus- ja koostöölepingu raames korrapäraselt nõu, et jälgida käesoleva lepingu alusel tehtavat koostööd, välja arvatud juhul, kui lepinguosalised näevad ette konkreetsed nõupidamise mehhanismid.

2. Käesoleva lepingu kohaldamise või tõlgendamisega seotud vaidlused võib lahendada kooskõlas partnerlus- ja koostöölepingu artikliga 96.

Artikkel 13

Jõustumine ja kehtivus

1. Käesolev leping jõustub kuupäeval, mille lepinguosalised diplomaatilisi noote vahetades selle jõustumise kuupäevaks märgivad, ⁽¹⁾ ning kehtib esialgu viis aastat.

2. Käesolevat lepingut uuendatakse automaatselt viieaastaste ajavahemike kaupa, kui kumbki lepinguosaline ei nõua kirjalikult selle lõpetamist või uut läbirääkimist hiljemalt kuus kuud enne lepingu kehtivusaja lõppu.

3. Kui üks lepinguosaline või mõni ühenduse liikmesriik rikub mõnda käesoleva lepingu olulist sätet, võib teine lepinguosaline käesoleva lepingu alusel tehtava koostöö täielikult või osaliselt peatada või lõpetada, teatades sellest kirjalikult ette.

Enne kui lepinguosalised võtavad nimetatud meetmeid, peavad nad üksteisega nõu, püüdes jõuda kokkuleppele võetavate parandusmeetmete ning ajavahemiku osas, mille jooksul need meetmed võetakse.

Käesoleva lõike esimese sätte kohaseid meetmeid võetakse üksnes juhul, kui kokkulepitud aja jooksul ei ole olnud võimalik võtta kokkulepitud meetmeid, või kui rikkumiste laadi ja raskussastet arvesse võttes ei ole pärast mõistliku ajavahemiku möödumist suudetud saavutada eelmises lõigus ettenähtud kokkulepet.

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, soome, taani ja ukraina keeles, kusjuures kõik tekstid on võrdselt autentset.

Kiiev, 28. aprill 2005

Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
Andris PIEBALGS

Ukraina Ministrite Kabineti nimel
Ivan PLACHKOV

⁽¹⁾ 1.9.2006.